

## **SUN'IY INTELLEKT ORQALI INGLIZ TILI TA'LIMINI TRANSFORMATSIYA QILISH: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA KELAJAK ISTIQBOLLARI**

*Ro'ziboeva Zeboxon Komiljon qizi*

*Shayxontohur tumanidagi 39-umumta'lim maktabining ingliz tili fani o'qituvchisi*

**Annotatsiya:** Ushbu tezisda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining ingliz tili ta'limini transformatsiya qilishdagi o'rni, mavjud muammolar hamda yangi imkoniyatlar tahlil qilingan. Raqamli pedagogikaning rivojlanishi sharoitida til o'rgatish metodikasini shaxsiylashtirish, adaptiv platformalarni joriy etish hamda kognitiv yuklamani maqbullashtirish masalalari ilmiy jihatdan asoslangan. Shuningdek, ma'lumotlar xavfsizligi, akademik halollik va o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi bilan bog'liq muammolarni bartaraf etish hamda kelajak istiqbollarini belgilash bo'yicha takliflar ilgari surilgan.

**Kalit so'zlar:** sun'iy intellekt, ingliz tili ta'limi, ta'lim transformatsiyasi, adaptiv o'qitish, akademik halollik, raqamli pedagogika, kelajak istiqbollari.

### **Kirish**

Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining shiddat bilan kirib kelishi ingliz tili o'qitish metodologiyasini tubdan o'zgartirmoqda. Globallashuv sharoitida ingliz tilini egallash nafaqat nazariy bilimlarga, balki amaliy va moslashuvchan muloqot ko'nikmalariga tayanadi. An'anaviy pedagogik yondashuvlar barcha o'quvchilar uchun bir xil o'quv sur'atini taklif etishi sababli, individual ehtiyojlar va turli kognitiv imkoniyatlarni to'liq qamrab ola olmayapti. Aynan shu sababli, ta'lim jarayonini zamon talablariga mos ravishda raqamlashtirish va uni moslashuvchan mexanizmlar bilan boyitish bugungi kun lingvodidaktikasining eng ustuvor vazifasiga aylanmoqda.

Ushbu muammoni hal etishda sun'iy intellektga asoslangan raqamli instrumentlardan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning asosiy drayveri bo'lib

xizmat qiladi. SI texnologiyalari ta'lim jarayonini doimiy tahlil qilish va har bir o'rganuvchi uchun shaxsiy ta'lim trayektoriyasini chizish imkonini beradi. Ushbu tezisda ingliz tili ta'limini SI orqali transformatsiya qilishning amaliy imkoniyatlari, yuzaga kelayotgan gnoseologik hamda texnik muammolar va ularning kelajakdagi istiqbollari tadqiq etiladi.

### **Asosiy qism**

Sun'iy intellektning ingliz tili ta'limiga taqdim etayotgan imkoniyatlari eng avvalo adaptiv ta'lim va shaxsiylashtirilgan yondashuvda namoyon bo'ladi. Mashinali o'rgatish va tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) algoritmlari talabaning tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini real vaqt rejimida tahlil qiladi. Tizim o'quvchining har bir xatosini statistik ma'lumotga aylantirib, keyingi topshiriqlarda aynan o'sha zaif nuqtalarni mustahkamlashga qaratilgan individual mashqlarni shakllantiradi. Shu bilan birga, generativ sun'iy intellekt modellarining lingvodidaktikaga integratsiyalashuvi muloqot ko'nikmalarini (speaking) rivojlantirishda tamomila yangi bosqichni ochib bermoqda. Intellektual chat-botlar va virtual ovozli assistentlar o'quvchilarga turli sotsiokultural va kasbiy kontekstlarda real muloqot simulyatsiyalarini taklif etadi. An'anaviy darslarda o'quvchilarda yuzaga keladigan psixologik to'siqlar, ya'ni hayajon va noto'g'ri gapirishdan qo'rqish hissi SI bilan o'zaro muloqotda keskin kamayadi. Bu esa o'quvchining kognitiv yuklamasini optimallashtirib, tilni amalda qo'llash chastotasini bir necha barobarga oshiradi va erkin muloqot muhitini yaratadi.

Imkoniyatlar bilan bir qatorda, SI integratsiyasi bir qancha jiddiy muammo va xatarlarni ham yuzaga keltirmoqda. Bular sirasiga talabalar tomonidan generativ AI vositalaridan foydalanishda akademik halollikning buzilishi, ma'lumotlar konfidensialligi va o'qituvchilarning raqamli savodxonligi yetarli emasligi kiradi. Bu jarayonda ta'lim oluvchi jonli auditoriyadagi bosiqlik va hayajondan xoli tarzda xatolardan qo'rqmay erkin muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'lsa-da, tayyor AI javoblariga haddan tashqari qaram bo'lib qolish xavfi saqlanib qoladi.

Kelajak istiqbollari ingliz tili pedagogikasida insoniy va sun'iy intellektning gibridd (aralash) modelini yaratishni talab etadi. SI o'qituvchining o'rnini

egallamaydi, balki uning rutinali mashqlar va baholash ishlarini avtomatlashtirib, pedagogga o'quvchining emotsional hamda ijodiy rivojlanishiga e'tibor qaratish imkonini beradi. Oqibatda o'qituvchi va texnologiyaning hamkorligi til o'rgatish samaradorligini keskin oshirib, insoniy va raqamli pedagogikaning ideal muvozanatini yaratadi.

### **Xulosa**

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt orqali ingliz tili ta'limini transformatsiya qilish doimiy rivojlanib boruvchi va ortga qaytarib bo'lmaydigan jarayondir. Yuzaga kelayotgan texnik va etik muammolarga qaramay, SI taqdim etayotgan adaptiv va shaxsiylashtirilgan imkoniyatlar til o'rganish samaradorligini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Eng muhimi, intellektual texnologiyalarning o'quv jarayoniga oqilona tatbiq etilishi ta'lim oluvchilarning mustaqil izlanish va analitik fikrlash ko'nikmalarini ham sezilarli darajada kuchaytiradi. Texnologiya va pedagogik mahoratning to'g'ri sintezi kelajakda har bir o'quvchi uchun qulay va moslashuvchan ta'lim muhitini kafolatlaydi.

Kelgusida ingliz tili ta'limida SI texnologiyalaridan unumli foydalanish uchun ta'lim muassasalarida maxsus etik mezonlar va AI-savodxonlik dasturlarini joriy etish lozim. Shuningdek, bo'lajak til o'qituvchilarining raqamli kompetensiyalarini oshirish hamda milliy ta'lim talablariga moslashtirilgan intellektual platformalarni ishlab chiqish ustuvor vazifa bo'lib qolishi kerak.

### **Foydalanilgan adabiyotlar ro'ykati**

1. Muminova G. A. Xorijiy tillarni o'qitishda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt imkoniyatlari. – Toshkent: O'qituvchi, 2023. – 152 b.
2. Zokirov B. Sh. Adaptiv ta'lim tizimlarida o'quvchilarning kognitiv xususiyatlarini modellashtirish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022. – 134 b.
3. Holmes W., Bialik M., Fadel C. Artificial Intelligence In Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. – Boston: CCR, 2020. – 230 p.

4. Qodirova F. R. Global ingliz tili va zamonaviy lingvodidaktika muammolari  
// Til va adabiyot ta'limi jurnali. – Toshkent, 2024. – № 2. – 41-48 b.
5. Chen L., Chen P., Lin Z. Artificial intelligence in foreign language learning:  
A systematic review // Educational Technology and Society. – 2022. – Vol.  
25, No. 4. – pp. 114-127.